

SLOVENSKE SKUPNOSTI

Sekcija DEVIN-NABREŽINA

Januar 1991

Na zahtevo Slovenske skupnosti je naposled odstopil

Župana Locchija ne bomo pogrešali

Župan Locchi je torej končno odstopil. Dva meseca po zahtevi, ki jo je nanj naslovila Slovenska skupnost zaradi znanega pisma ministru Scottiju v zvezi v dvojezičnimi osebnimi izkaznicami, je župan izročil občinskemu tajniku pismo, s katerim odstopa z županskega mesta. Slovenska skupnost je s tem uresničila cilj, ki si ga je zadala: začela se je občinska kriza. Sedaj si bomo prizadevali, da se ta kriza reši, popolnoma jasno pa je, da se je v teh petih mesecih Locchijevega županovanja v devinsko-nabrežinski občini marsikaj spremenilo.

Kaj se je spremenilo, se bo kdo vprašal. Vprašanje je na mestu. Potrebujemo torej temeljit in poglobljen odgovor.

1. Spremenili so se odnosi med strankami, ki so doslej vodile občino. Med pogajanjem za sestavo te Locchijske občinske uprave sta KD in PSI postavili vprašanje samo italijanskih osebnih izkaznic za občane, ki to želijo. Slovenska skupnost se je temu uprla. Naše stališče je bilo jasno: že nekaj let Slovenci ugotavljamo, da nam skušajo oblasti krčiti še tistih nekaj pravic, ki jih uživamo. Začelo se je v Trstu: dežela ne sprejema več prošelj v slovenščini, prav tako tržaška občina po znani Staffieri-jevi okrožnici, ki je Ricchetti ni preklinal, zadržanje pošte je splošno znano. Gonja proti dvojezičnim izkaznicam v naši občini sodi v ta okvir. Italijanske stranke so izbrale devinsko-nabrežinsko občino, ker je med tistimi štirimi občinami, ki so jim po Londonskem memorandumu zagotovljene nekatere pravice, očitno po njihovem mnenju najšibkejši člen, in to zaradi masivne raznarodovalne politike, ki je bila tukaj v teku po vojni. Verjetno sta KD in PSI mislili, da bo Slovenska skupnost mirno požrla to grobo žalitev. V tem sta se grobo motili, kajti pravice slovenske manjšine so za nas vedno in povsod

prvenstvenega pomena. Vse to je seveda globoko načelo odnose zaupanja in sodelovanja med strankami, ki so doslej upravljale občino.

2. Spremenili so se odnosi med ljudmi, ki upravljajo občino. Župan Locchi je s svojo pobudo grobo kršil ne samo upravni sporazum, ampak tudi najosnovnejša načela korektnosti, ki morajo obstajati v vsaki upravi. Dejstvo, da je pismo Scottiju predhodno pokazal predstavnikom PSI, ni pa ga pokazal predstavnikom Slovenske skupnosti, že samo po sebi priča o nekorektnosti človeka, ki so ga na tisto mesto izvolile tri stranke. Dejstvo, da je župan Locchi poslal pismo kljub temu, da je vedel, da bo ob tem vprašanju njegovega županovanja konec, dokazuje lahko samo eno: da je šlo za grobo izzivanje Slovenske skupnosti ali pa za namerno povzročitev krize, s katero naj bi Locchi v očeh italijanskega prebivalstva postal nekakšen junak in bi mu to junaštvo zagotovilo — ob skorajšnji štafeti — ponovno izvolitev za predsednika tržaške pokrajine. Je to fantapolitika? Mislimo, da ne, ampak samo stvarno in racionalno razmišljanje o dogodkih zadnjih mesecev. Seveda, ob takih pogojih in ob takem stanju je težko govoriti o medsebojnem zaupanju. Kar se Slovenske skupnosti tiče, naj povemo, da zaupanja nismo bili deležni in da ljudje, ki so tako ravnali z nami, našega zaupanja ne morejo več pričakovati.

3. Spremenili so se odnosi med prebivalstvom znotraj občine. Slovenska skupnost je petindvajset let v tej občini gradila politiko sožitja. Počasi, vendar vztrajno, si je prizadevala, da bi premoščala razlike, ki izhajajo iz objektivnega zgodovinskega stanja, včasih pa tudi iz subjektivnega počutja. Vprašanje dvojezičnih osebnih izkaznic izhaja izključno iz subjektivnega počutja, sprožili so ga pred približno petimi leti neofašisti in Lista za Trst, v zadnjem ča-

su, predvsem ob lanskoletni volilni kampanji, so se ji pridružili demokristjani in socialisti. Vse to je privedlo do naraščanja napetosti med prebivalstvom. Namesto da bi KD in PSI pomirjevalno vplivali na svoje volivce in jim skušali razložiti, da je dvojezičen dokument bogastvo, vrednota, ki je ne gre zapravljati, ker priča med drugim o identiteti kraja, v katerem živijo, ter je odraz demokratičnosti, ki jo priznava in uveljavlja italijanska ustava, sta ti dve stranki dejansko s hujskanjem prebivalstva — nekateri prvaki krajevne KD so se odlikovali po tem, da so hujskaško kampanjo osebno izvajali po domovih — prejudicirali bogato delo, ki je bilo opravljeno v tako dolgem času. Če torej trdimo, da je kampanja proti dvojezičnim osebnim izkaznicam korak nazaj v družbeni rasti naše občine za najmanj dve desetletji, se ne bomo dosti zmotili.

4. Spremenila se je podoba, ki jo je imela občina med našo široko javnostjo. V zadnjih letih je devinsko-nabrežinska občina pridobila na ugledu. Cela vrsta pobud je k temu pripomogla. Začenši s proslavami dvatisočetnice kamnolomov, z raznimi prireditvami, z aktivnim vključevanjem v kulturna dogajanja, pa do administrativnih ukrepov, javnih del, konvencije o metanu in končno Seslanskega zaliva, vse to je bistveno pripomoglo, da se je dvignil ugled občine, da je bila javnost o naši občini obveščena s pozitivnim predznakom. Obstajali so problemi, bile so pomanjkljivosti, premoščati je bilo treba težave, vendar je bil ugled občine prvo, na kar so upravitelji mislili. Sedaj pa se je ta ugled utopil v gostilniških zdrahah, v sodnih gonjah, v sterilnih diskusijah o občinskem proračunu (le kdo se v Italiji ukvarja s proračuni javnih ustanov, ki so vse krepko zadolžene!). Občina je zadobila v javnosti negativen predznak.

dalje na 2. strani ●

Mimo izkrivljenih tolmačenj, podtikanj in natolčevanj Pri zakonitih pravicah ne popuščamo

Lansko leto, dan pred svetim Martinom, je župan Locchi pokazal svoj pravi obraz v zvezi s sožitjem, oziroma pravicami avtohtonega prebivalstva slovenske narodnosti. Razvoj dogodkov je vsem znan, saj smo lahko dnevno sledili po časopisju in po radiu izjavam posameznih strank in tudi posameznikov. Tu nameravamo le na kratko osvetliti najvažnejša stališča strank in tudi časopisja v zvezi z devinsko-nabrežinsko krizo.

Naša stranka je po znanem Locchijevem pismu ministru Scottiju premišljeno in odločno zahtevala njegov odstop, saj je nesprejemljivo, da župan, izvoljen tudi z glasovi SSK, zahteva spremembo že ustaljene in mednarodno priznane prakse izdajanja dvojezičnih dokumentov, in to v času, ko se v parlamentu (upamo zares!) začne razprava o zaščitnem zakonu; poleg tega pa zahteva spremembo režima tudi v ostalih občinah: Dolina, Repentabor in Zgonik. Reakcija KD in PSI, a tudi KPI in Zelenih je bila podobna stališčem MSI, ki je trdil, da v resnici ne gre Slovenski skupnosti za osebne izkaznice, ampak za velik proračunski primanjkljaj, ki naj bi povzročil skorajšen razpust občinskega sveta s strani deželne nadzorne organe. Ko je zadeva proračuna zvođenela, saj je nadzorni organi postavil stvari na pravo mesto s tem, da je brez pomislekov odobril sklep občinskega sveta o uravnovešenju proračuna, je prišla na dan odobritev konvencije za Sosljanski zaliv. Spet smo bili priča zavajanju javnosti od tistega, ki je bil za našo stranko resničen politični problem krize. Razumljivo je, da je KD skušala prikriti resnični vzrok krize, saj je bila večina v tej stranki, zlasti v devinsko-nabrežinski občini, prepričana, da bo z vprašanjem uvedbe samo italijanskih enojezičnih osebnih izkaznic po eni

strani ugodila svojem desnemu krilu in se tako zaščitila pred očitki MSI in LpT, češ da preveč popušča Slovenski skupnosti, po drugi pa da bo naša stranka po bolj ali manj ostrih protestih na koncu vendarle popustila. Tokrat pa so se gospodje pri KD zmotili. Slovenska skupnost je še enkrat dokazala vso svojo samostojnost in nepopustljivost, ko gre za načelna stališča, ki zadevajo že uveljavljene pravice naše manjšine.

Žalostna je ob tem ugotovitev, da smo pri tem boju ostali popolnoma osamljeni, saj so socialisti in komunisti zavzeli negativno oziroma neodločno stališče. PSI je jasno izjavila, da podpira zahtevo po uvedbi samo italijanskih izkaznic, KPI pa je trdila, da popolnoma razume želje tistih državljanov, ki nočejo imeti dvojezičnih izkaznic, da pa zahteva, da bi po vsej tržaški pokrajini obstajala možnost izbire dvojezičnih oziroma samo italijanskih izkaznic.

Vsi ste gotovo že opazili, da je tisk posvetil celotni zadevi veliko pozornost. Kaj pa Primorski dnevnik? Ni mogoče reči, da bi malo pisal, toda iz njegovega pisanja dolgo ni prišlo do izraza, da so se tudi komunisti izrekli za »opcionalnost« dvojezičnih izkaznic in da so socialisti v celoti podprli Locchijeva stališča. Obenem se je tudi Primorski dnevnik pridružil tistim, ki so skušali prikrivati resnične vzroke krize, ki zadevajo spoštovanje pravic slovenskega prebivalstva in ne Sosljanskega zaliva, proračuna občine itd. Tako zadržanje našega dnevnika je toliko bolj nerazumljivo, če pomislimo, da so številne druge ustanove, tudi izven naših meja, točno razumele, za kaj gre. To je bil napad na celotno našo zamejsko skupnost in obenem posredno napad tudi na italijansko manjšino v Jugoslaviji. Morda — in to lahko razumemo — socia-

listom in komunistom ni bilo všeč, da je to vprašanje sprožila Slovenska skupnost, ki je s tem jasno dokazala, da ji ne gre za demagoške izjave o pravicah Slovencev, ampak da se je pripravljena res dosledno boriti, ko so te pravice ogrožene. Unija Italijanov v Istri, obalne občine v Sloveniji, občina Buje, sam slovenski zunanji minister Rupel ter občinski sveti v Dolini, Zgoniku in Repentabru (tudi socialisti, ki so še enkrat dokazali dvoilično politiko PSI) so izrazili solidarnost z akcijo naše stranke. Naj omenimo še posebni poudarek, ki ga je vprašanju posvetila južnotirolska SVP, ki je v obeh dnevnikih — Dolomiten in Alto Adige — obširno poročala o nameri KD v Devinu-Nabrežini.

Ko se je bližala zadnja seja občinskega sveta in je KD končno popustila in zagotovila, da bo Locchi odstopil, je kot nalašč prišel odgovor ministra Scottija, ki je sam pokazal mnogo večjo občutljivost in politični čut od krajevnih politikov. Odgovor nam sicer jasno kaže, da se bomo morali še vedno boriti za vsako tudi že doseženo pravico in da bo pot do odobritve zaščitnega zakona še zelo dolga in za Slovence nevhvaležna. Slovenska skupnost mora postaviti vse sile, da mobilizira čim širšo slovensko in tudi italijansko javnost, da se dokončno potrdi veljavnost že doseženih pravic in uveljavijo take zakonske norme, ki bodo vredne nove združene Evrope. Naša sekcija bo naredila, kar bo v njeni moči, da pride do trdne večine v občini, ki naj slovi na jasnih izbirah, zlasti kar zadeva pravice in potrebe domačega prebivalstva. Z vsemi zakonitimi in demokratičnimi sredstvi si bomo prizadevali, da preprečimo komisarstvo upravo in predčasne volitve, a ne na račun naših temeljnih pravic, ki bodo ostale glavni cilj Slovenske skupnosti.

ŽUPANA LOCCHIJA NE BOMO POGREŠALI

● nadaljevanje s 1. strani

In to je rezultat petmesečnega dela Locchijeve uprave. Res, kako nizko smo padli!

5. Spremenili so se pogoji za sodelovanje Slovenske skupnosti pri novi upravi. To sodelovanje je bilo doslej osnovano na predpostavki, da si vse stranke, ki sodelujejo v upravi, stvarno prizadevajo za najvišjo možno stopnjo sožitja. Glede na dejansko stanje in na dejanske probleme se je bilo treba seveda o marsičem dogovarjati. Tak dogovor je bil na primer dejstvo, da v programu vprašanje osebnih izkaznic ni bilo izrecno omenjeno in da se zato uprava

v svojem delu tega vprašanja ne sme dotakniti, stranke pa bi seveda lahko še naprej zagovarjale svoja stališča. To je župan Locchi izkoristil v svoje strankarske namene, iz česar izhaja, da bo morala Slovenska skupnost pri sklepanju novega sporazuma, če ga bo pač s kom sklenila, drugače nastaviti celotno manjšinsko problematiko in zahtevati, da se v programu jasno zapišejo vsa stališča, ki nas lahko zadevajo. To pa bo seveda otežilo sklepanje kakršnegakoli programa.

6. Spremenila so se programska jamstva, ki jih mora Slovenska skupnost zahtevati pri sestavljanju nove

uprave. Odnos do kraškega teritorija, ki ga je pokazala Locchijeva uprava, je bil povsem negativen. Restrikcijam, ki jih je uvajala dežela in jih preko gozdnih čuvajev izvajala, se občinska uprava ni uprla. Odbornik za urbanistiko Caldi je celo zvrčal odgovornost za to na Slovensko skupnost, kot da zadevnega odloka, ki je zamrznil kraško področje ne bil predlagal socialistični odbornik Carbone in podpisal predsednik deželne vlade Biasutti. V programu, ki smo ga izdelali in sprejeli julija lanskega leta, je bilo jasno napisano, da bo občina takoj posegla, da reši to vprašanje. Predstavniki Slovenske skupno-

Pred 25 leti prvo sodelovanje med KD in SSK

Naša odgovorna odločitev za sožitje

Čez nekaj tednov bo poteklo natanko 26 let, ko je bil v občini Devin-Nabrežina izvoljen prvi levosredinski občinski odbor, v katerem je Slovenska skupnost imela vodilno vlogo. Izvolitev tega odbora je bila rezultat sporazuma, ki ga je konec januarja leta 1965 Slovenska skupnost sklenila z demokrščansko, socialistično in socialdemokratsko stranko. S tem se je prvič po drugi svetovni vojni začela uveljavljati na Tržaškem politika sožitja in sodelovanja med Slovenci in Italijani, kar je gotovo predstavljalo pomemben mejnik v odnosih med obema narodnostnima skupnostima. Slovenska skupnost je s tem sporazumom med drugim dosegla, da se je prenehala gradnja begunskih naselij, katere glavni namen je bil spremeniti narodnostno sestavo občine.

Z glasovi svetovalcev zgoraj omenjenih strank sem bil pred več kot četrt stoletja izvoljen za župana. V občinskem odboru je bil za Slovensko skupnost še Josip Terčon, nekdanji župan, KD je imeja štiri odbornike (med njimi sta bila dva istrska begunca), enega odbornika je imela socialdemokratska stranka, medtem ko je socialistična stranka podpirala odbor od zunaj.

Priznati moram, da sem se na prvo sejo občinskega sveta podal z mešanimi občutki in tudi z dokajšnjo mero bojazni. Še danes sem zato hvaležen Josipu Terčonu, ki je bil v marsikaterem pogledu moj učitelj, in svetovalcu Slovenske skupnosti dr. Floridanu, ki sta me opogumljala in s svojim optimizmom umirjala. Zavedal sem se, da stopamo slovenski zastopniki na neznano pot, saj do tedaj nismo imeli priložnosti za sodelovanje s predstavniki omenjenih italijanskih strank. Bil sem poleg tega predmet silno ostrih napadov komunistične partije, ki je dokaj uspešno širila med našimi ljudmi parolo, da sem »ujetnik KD«.

Za Slovensko skupnost in zame, ki sem prevzel glavno odgovornost v okviru nove koalicije, se je začela doba hudih preizkušenj. Z vsakodnevnim delom je bilo treba postopno uresničevati dogovorjeni upravni in politični program ter tudi uresničevati politiko sožitja med obema narodnostima, kar je v programu zavzemalo vsekakor prvo mesto in je tudi predstavljalo glavni temelj celotne upravno-politične zgradbe.

Na delovanje te koalicije so bile uprte oči ne samo neposredno prizadetih občanov, temveč tudi širše javnosti. Socialistična stranka je sicer podpisala sporazum, a ni hotela sodelovati v občinskem odboru. Čakala je, kako se bo obneslo zlasti sodelovanje med Slovensko skupnostjo in KD. Ko je kasneje ugotovila, da je sodelovanje uspešno, je tudi sama stopila v odbor.

Poudariti velja, da je prav uspeh nove občinske koalicije v Nabrežini omogočil ali pospešil znano »operacijo Hreščak« v Trstu. Konec julija istega leta, se pravi sedem mesecev po izvolitvi levosredinskega odbora v Nabrežini, je bil izvoljen v tržaški občinski odbor prvi Slovenec, socialist Dušan Hreščak, kar po splošni sodbi spet predstavlja važen mejnik v zgodovini odnosov med Italijani in Slovenci v Trstu in je gotovo ena najsvetlejših strani v zgodovini leve sredine na Tržaškem.

Priznati moram, da v svoji prvi županski mandatni dobi nisem imel težav z odborniki italijanske narodnosti, niti z odbornikoma, ki sta bila istrska begunca. Slednja sta celo kazala še posebno občutljivost za potrebe slovenskega prebivalstva. Nobenemu ni niti na kraj pameti prišlo, da bi na primer sprožil vprašanje enojezičnih osebnih izkaznic. Kmalu je med nami nastalo res prijateljsko vzdušje, kar je pozitivno vplivalo navzven. Tedaj se je med drugim obnovilo v občini slovensko kulturno, prosvetno in športno delovanje, ki je bilo več let povsem mrtvo. Zgradila se je telovadnica, postavil se je spomenik padlim na glavnem trgu v Nabrežini, o čemer se je prej leta in leta samo govorilo. Ljudje so naše delo »opazili«, ga upoštevali in cenili ter na volitvah leta 1970 primerno nagradili vse stranke koalicije. S tem je bila nakazana tudi nadaljna pot v upravi.

Uspešnost prvega povojnega sodelovanja med Italijani in Slovenci v občini Devin-Nabrežina je kmalu vzbudila pozornost širše javnosti in jo še danes priznavajo mnogi italijanski politiki. Tako bivši poslanec KD Corrado Belci v knjigi »Trieste, Memorie di trent'anni« (Morcelliana, okt. 1989) na strani 152 piše: »Politično sodelovanje med Italijani in Slovenci v občini Devin-Nabrežina se je izkazalo za mnogo bolj pozitivno, kot se je predvidevalo, saj so prav istrski begunci svetovali, naj Legiša (slovenski župan) ostane na svojem mestu. O možnosti »štafete« se ni nikdar govorilo in je italijansko-slovenska leva sredina trajala do leta 1970 ter se je spet obnovila do leta 1975«.

Leta 1970 se je začela moja druga županska doba. Bila je sicer težavnejša, vendar na ravni občinskega odbora tudi v tem mandatu ni bilo ovir. Težave smo imeli v občinskem svetu, zlasti zaradi sektaštva nekaterih ljudi, ki so baje odgovorni tudi za sedanjo krizo v odnosih med KD in Slovensko skupnostjo. Sodelovanje z odborniki italijanske narodnosti je bilo prav tako uspešno in ni bilo težav, kar zadeva politiko sožitja, ki je in mora ostati za Slovensko skupnost temeljne važnosti tudi danes.

DRAGO LEGIŠA

sti so to glasno zahtevali, župan se za to ni zmenil, kot da se ga zadeva ne tiče, odbornik Caldi pa je za uradni poseg pri Carboneju čakal pet mesecev. Potreben je bil odločen pritisk Slovenske skupnosti, ki je zastavila svoj glas za Sosljanski zaliv, da se je na deželi nekaj premaknilo. Vse to je seveda dokaz, da bo morala Slovenska skupnost, v kolikor bo pristopila k pogajanju za novo upravo, zahtevati znatno večja programska jamstva.

Iz vsega tega izhaja, da bo pot do morebitnega novega sporazuma dolga, kajti Locchi je občino povedel v slepo ulico in pri tem izničil dolgoletni trud, ki so ga upravitelji — tudi predstavniki njegove stranke — vložili v gradnjo

sodobne občine, v kateri bi odnosi med prebivalstvom temeljili na medsebojnem razumevanju in spoštovanju.

Rezultat vsega tega je danes naslednji: Locchi odhaja, in mi ga ne bomo pogrešali, dvojezične osebne izkaznice pa ostanejo. Kot je namreč odgovor ministra Scottija dvoumen in nejasen, nekaj iz njega povsem jasno izhaja: danes Locchi ne more kronati svojega kratkotrajnega županovanja s tem, da bi izdal eno samo italijansko osebno izkaznico. Vsako sklicevanje na Scottija je torej zanj pogubno, saj je naravnost smešno, da sedaj nacionalisti zahtevajo odobritev zakona za globalno zaščito zato, da se Slovencem odvzamejo še tiste pravice, ki jih uživamo!

Krščanska demokracija in Socialistična stranka pa se morata zavedati, da za Slovensko skupnost obstajajo tudi stališča, katerim se za nobeno ceno ne more odpovedati. Kajti Slovenska skupnost je predvsem narodna stranka in svojih načel ne more barantati za bolj ali manj odkritosrčne ponudbe. Če naj, kot ob koncu vsake zgodbe, tudi iz te nabrežinske afere potegnemo neke pozitivne zaključke, naj torej rečemo, da sta morda šele sedaj, ko se je prvič v zgodovini zgodilo, da je moral nek italijanski politik odstopiti zato, ker je hotel krčiti pravice slovenski manjšini, KD in PSI uvideli, da gre Slovenski skupnosti pri teh vprašanjih zares. Res hudo pozno. Ali tudi prepozno?

Naše zadržanje na zadnji seji občinskega sveta

Zakaj smo glasovali za Sesljanski zaliv

Objavljamo glasovalno izjavo, ki jo je načelnik svetovalske skupine SSK Martin Breclj podal na seji občinskega sveta 16. januarja 1991 pred glasovanjem o konvenciji za Sesljanski zaliv.

Gospod župan, kolegice in kolegi!

V imenu naše svetovalske skupine sem v tem občinskem svetu večkrat (če se ne motim šestkrat) povedal, da Slovenska skupnost lahko odobri spremembo konvencije za turistično središče v Sesljanskem zalivu le pod dvema pogoja, in sicer: prvič, da župan predhodno odstopi v prvi vrsti in predvsem zaradi pisma ministru Scottiju o uvedbi enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic, ter drugič, da se vprašanje turističnega razvoja Sesljanskega zaliva poveže z vprašanjem uravnovešenega razvoja celotnega občinskega in še širšega ozemlja. S to utemeljitvijo sem tudi vsakikrat predlagal prekinitev sedanje razprave, a predlog je bil vsakikrat v tem občinskem svetu zavrnjen, in sicer predvsem zaradi nasprotovanja KD in PSI, ki sta hoteli odobriti spremembo konvencije brez katerakoli pogoja in brez odlašanja.

Kljub temu je medtem prišlo do skoraj enotedenske odložitve razprave, kar je vsem omogočilo globlji premislek celotne zadeve, KD, SSK in PSI pa dosego kompromisne rešitve, ki naši svetovalski skupini omogoča, da glasuje za spremembo konvencije. V dogovoru s KD in PSI smo namreč dosegli pomembna zagotovila, bodisi kar zadeva odstop župana, bodisi kar zadeva uravnovešen razvoj širšega ozemlja, katerega je Sesljanski zaliv sestavni del. Rad bi to nekoliko osvetlil, začenši z drugo točko.

Kar zadeva vprašanje uravnovešenega razvoja širšega ozemlja, naj povem, da je deželno tajništvo Slovenske skupnosti v teh dneh dobilo od deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine vrsto jasnih in natančnih zagotovil glede sprejetja deželnega zakonskega ukrepa za zaščito in družbeno-gospodarski razvoj Krasa, kakor tudi glede njegove vsebine. Na osnovi teh obvez naj bi uprava snujočega se parka bila zaupana Kraški gorski skupnosti ob polnem upoštevanju zakonitih zahtev in potreb prebivalstva, ki je slovensko. Pripravljajoči se zakonski ukrep naj ne bi predvideval razlaščanj zemljišč, njegova določila pa naj bi bila nadrejena drugim urbanističnim normam in naravovarstvenim ukrepom. Kraška gorska skupnost naj bi nadalje imela odločujočo besedo pri sestavljanju ohranitveno-razvojnega načrta, kmetijskega načrta in načrta o gozdnem bogastvu. Ob vsem tem naj bi omilili oziroma odstranili razne še veljavnečasne omejevalne ukrepe, tudi in še posebej v devinsko-nabrežinski občini, in preučili možnost odškodnim ali posebnih prispevkov za lastnike zemljišč, ki bi bili prizadeti v svojih lastninskih pravicah. Nakazana formalna zagotovila deželne vlade prav gotovo še niso to, kar Slovenska skupnost misli, da bi v tem trenutku bilo potrebno storiti za uravnovešen razvoj širšega ozemlja, katerega je Sesljanski zaliv sestavni del, vendar predstavljajo nedvomno pomemben korak v tej smeri.

Kar nadalje zadeva odstop župana, naj povem, da je Slovenska skupnost že v posesti formalnega zagotovila, da bo do odstopa prišlo takoj po zaključku sedanje razprave. Ponovno

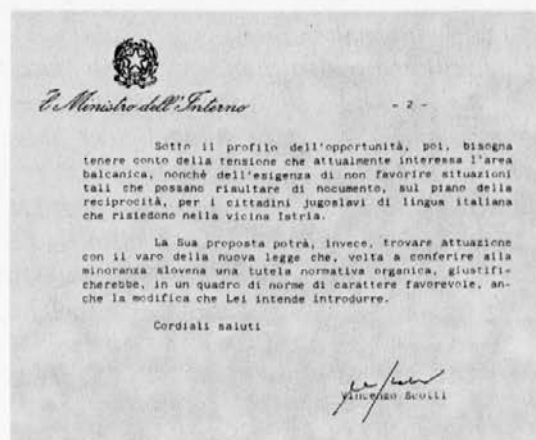
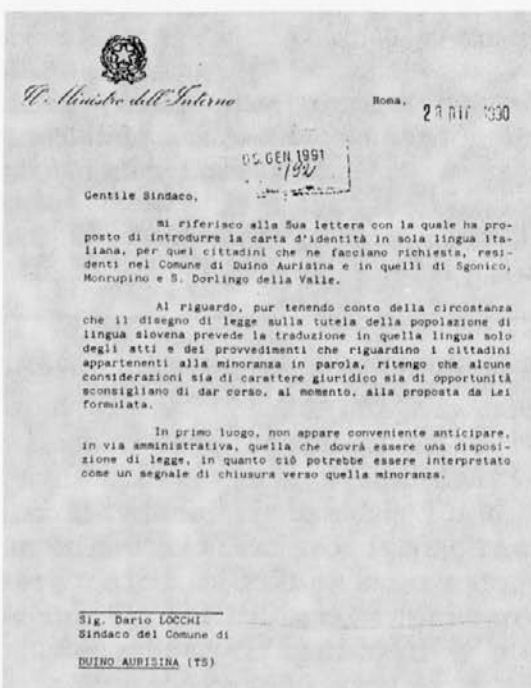
naj poudarim, da Slovenska skupnost zahteva odstop župana v prvi vrsti in predvsem zaradi pisma, ki ga je poslal ministru Scottiju za uvedbo enojezičnih italijanskih izkaznic. Odgovor ministra Scottija, ki ga je župan prebral na začetku seje, po našem povsem potrjuje pravilnost stališča, ki smo ga zavzeli. (Mimogrede: župan je rekel, da Scottijevega odgovora ni došel objavil, ker se je čutil dolžnega, da z njim najprej seznani občinski svet; vprašujem se, zakaj ni istega storil, ko je pisal Scottiju.) Že iz površne analize ministrovega pisma namreč izhaja, da se Locchi ni nanj obrnil le za to, da bi izvedel za ministrovo mnenje, kot je Locchi zatrjeval tudi v tem občinskem svetu. V nasprotju s to trditvijo minister Scotti jasno pove, kar smo mi vedno trdili, da župan Locchi v resnici predlaga uvedbo enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic, in to ne samo v občini Devin-Nabrežina, ampak tudi v občinah Zgonik, Repentabor in Dolina.

Zelo pomembno se nam zdi, da je minister v svojem odgovoru v tej fazi zavrnil županov predlog, in to bodisi zaradi razlogov oportunisti, bodisi zaradi pravnih pomislekov. Scotti pri tem izrecno pove, da ima sedanje izdajanje dvojezičnih osebnih izkaznic pri nas zakonsko osnovo, saj bi ga po njegovem bilo mogoče spremeniti le z novim zakonom. Še več, minister govori tudi o recipročnosti z italijansko manjšino v Jugoslaviji. Na dlani je, da na tak način

potrjuje naše stališče, po katerem izdajanje dvojezičnih osebnih izkaznic v štirih občinah na Tržaškem in v štirih občinah v Istri pravno temelji na mednarodnem sporazumu, in sicer na Londonskem memorandumu iz leta 1954, z jamčeno pa je z Osimskimi sporazumi iz leta 1975, ki določajo, da raven zaščite Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji nikakor ne sme biti nižja od že dosežene.

Vse to nas potrjuje v prepričanju, da je župan Locchi napravil hudo napako, ko je napisal pismo Scottiju in s tem prelomil upravno-politične dogovore med KD, PSI in Slovensko skupnostjo. Prav zato potrjujemo našo zahtevo, da mora odstopiti. Kot sem že povedal, bo župan Locchi to storil takoj po zaključku sedanje razprave, in to na osnovi dogovora, ki so ga dosegla občinska in pokrajinska tajništva KD, PSI in Slovenske skupnosti. Mi smo ta dogovor sklenili v skladu z našim tradicionalnim zadržanjem, ki ga opredeljuje stalna pripravljenost na dialog, a to ob spoštovanju dostojanstva vseh. Na osnovi tega istega dogovora bo naša svetovalska skupina glasovala za odobritev spremembe konvencije za turistično središče v Sesljanskem zalivu. Pristavim naj, da je za nas tako spremenjena konvencija zadovoljiva, a ne absolutno popolna. Prav zato tudi osvajamo resolucijo PSI, ki obvezuje občinski odbor, da se zavzame za njeno izboljšanje tudi po današnji odobritvi.

Kaj pravi minister Scotti

Objavljamo v originalu odgovor notranjega ministra Scottija na pismo, ki mu ga je poslal župan Locchi za uvedbo enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic. Ministrovo pisanje je medtem doživelo najrazličnejša tolmačenja. Res je v marsičem dvoumno ali vsaj nedorečeno, toda kar zadeva osebne izkaznice se nam zdita dve temeljni stališči v njem dovolj jasno opredeljena.

Scotti najprej pove, da sedanja zakonodaja ne dopušča izdajanja enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina. To seveda na veliko žalost Locchija in vseh, ki ne trpijo nekaj slovenskih besed na svojih osebnih dokumentih. Po drugi strani pa Scotti dopušča možnost, da bi parlament odobril zakon, ki bi omogočal izdajanje italijanskih izkaznic. Sam namiguje, da bi to lahko bil zakon za globalno zaščito naše narodnostne skupnosti. Seveda bi to bilo za nas povsem nesprejemljivo. Opozoriti pa tudi moramo, da bi na tak način krnili že pridobljene pravice, ki jih jamčijo Londonski memorandum iz leta 1954 in Osimski sporazumi iz leta 1975. Kaže, da se Scotti tega tudi zaveda, saj bi sicer v svojem odgovoru ne omenjal problema recipročnosti z italijansko manjšino v Jugoslaviji.